

Oppfølging av henvendelse til SKD av 18. mai 2020 for avklaring av avgiftsrettslige spørsmål på vegne av IFPI, Tono og Norwaco - Svar på tilleggs spørsmål fra SKD

Under følger på vegne av IFPI, Tono og Norwaco svar på oppfølgingsspørsmål fra SKD (svarene er markert i rødt):

1. 1) Ad kategorier vederlag: Ut fra det ovenstående synes det å være to grupper kollektive vederlag som dere ønsker belyst, dvs. (1) tvangslisens og (2) «andre rettighetsvederlag som oppkreves kollektivt». Omfatter kategori nr. 2 kun avtalelisens eller også vederlag som bygger på annen kollektiv rettighetsforvaltning utenfor åndsverkslovens system?

Svar: Som beskrevet i vårt brev, er de aktuelle rettighetsvederlagene enten basert på (1) tvangslisens, (2) avtalelisens eller (3) utnyttelse av enerett.

Ang (1): Det er kun Norwaco av disse organisasjonene som på samme måte som GRAMO innkrever vederlag direkte fra brukerne basert på tvangslisens etter åvl § 21. Samtidig må det også påpekes at IFPI Norge (og en rekke andre organisasjoner) mottar vederlag i andre ledd fra GRAMO og Norwaco som er basert på tvangslisens.

Ang (2): Avtalelisens innebærer at en avtale som inngås mellom en bruker og en organisasjon som representerer en vesentlig andel av de verk som brukes på det aktuelle området, også får virkning for utenforstående rettighetshavere som ikke representeres direkte av organisasjonen. Norwaco har avtalelisens etter åvl § 57 Avtalelisens for tilgjengeliggjøring av audiovisuelle produksjoner mv, § 46 Avtalelisens for bruk av verk i undervisningsvirksomhet og § 63 (generell avtalelisens). Norwaco sin oppkreving baseres i all hovedsak på avtaler som har avtalelisensvirkning, med to unntak: (i) musikklicensen for grunn- og videregående skoler som gir adgang til bruk av musikk i forbindelse med presentasjoner, selvlagde musikkvideoer mv. Skoleeiere (kommuner og fylkeskommuner betaler en pris per elev). (ii) Avtalen Norwaco har med Popsenteret om klarering av restrettigheter (ikke klarerte rettigheter) for tilgjengeliggjøring av klipp fra kringkastingsprogram i egne lokaler.

TONO har som Norwaco godkjenning av Kulturdepartementet til å inngå avtaler med avtalelisensvirkning, denne muligheten er i praksis overflødig, idet TONO i praksis forvalter verdensrepertoaret på basis av inngåtte forvaltningsavtaler med norske rettighetshavere, samt gjensidige representasjonsavtaler med tilsvarende forvaltningsselskaper i andre land. TONO har som følge av dette valgt å ikke formelt benytte avtalelisens, da TONO representerer nærmere 100 % av rettighetshaverne og de som evt ikke er representert er i all hovedsak rettighetshavere som ikke utnytter sine rettigheter.

IFPI har ikke selv godkjenning for å inngå avtaler med avtalelisensvirkning, men mottar vederlag i andre ledd fra Norwaco som er basert på avtaler med avtalelisens.

Ang (3): Øvrig forvaltning baseres på rettighetshaverens enerett, slik at det enten direkte eller gjennom mange ledd foreligger en ubrutt avtalekjede om lisensiering/rett til å utnytte rettighetshaverens enerett etter åndsverkslovens (Opphavsrettigheter og Nærstående rettigheter).

TONO har i tillegg en særskilt tillatelse fra kulturdepartementet til å drive som mellommann for opphavere ved oppkreving av vederlag til opphavere for lydfesting, offentlig fremføring eller overføring til allmennheten av musikkverk. Etter lov om komponistfond av 9.4.1965 nr. 1 skal TONO betale avgift (i praksis 2 prosent) av det innkrevde vederlaget til komponistfondet, som igjen fordeler dette basert på søknader etter gitte kriterier.

Norwaco mottar og fordeler i tillegg kompensasjon for lovlig privatkopiering. Forankret i EU-direktiv fra 2001. Ordningen ble etablert i Norge i 2005. Finansieres som en årlig bevilgning over statsbudsjettet, ref åndsverklovens § 26.

Og; utgjør (1) og (2) én ensartet gruppe vederlag i den forstand at de alle innehar de trekk som dere beskriver ovenfor, eller er det innbyrdes variasjoner?

Svar: Det er noen variasjoner. Vi kommentere hvert punkt nedenfor:

- *Avtale om bruk av rettigheter inngås kollektivt, det vil si at brukeren gis tilgang til å benytte rettigheter til en ubegrenset krets, eller nærmere begrenset krets, av rettighetshavere innenfor et eller flere rettighetsområder.*

Kommentar: Dette gjelder for alle vederlag. Typisk vil brukeren få rett til fri bruk (evt. med noen begrensninger) av rettighetene som omfattes. Det vanlige er også at vederlaget som brukeren betaler er et forhåndsfastsatt vederlag som ikke påvirkes av faktisk bruk i avtaleperioden.

- *Rettighetene er gjerne satt sammen som en «bundle of rights» ved omsetning til brukeren.*

Kommentar: Med "bundle of rights" siktes til avtaler hvor brukerne gjennom samme avtaler gis tilgang til ulike typer rettigheter. Dette gjelder for så å si alle vederlag som oppkreves av Norwaco. For TONO og IFPI sine direkteavtaler, er det rettighetene begrenset til rettighetene på områdene som TONO og IFPI representerer (TONO oppkrever for opphavsrettigheter på vegne av komponister, sangtekstforfattere og musikkforlag og IFPI oppkrever for produsentrettigheter på vegne av produsenter/plateselskaper, og også i visse tilfeller på vegne av artister som representeres av produsentene gjennom platekontrakt, lisensavtale osv).

- *Brukeren betaler gjerne et vederlag basert på sjablonger eller avtalevilkår ut i fra en antatt samlet bruk.*

Kommentar: Ja, dette gjelder alle avtaler. Det er ikke slik at det vederlaget mot kunden som skal dekke de kollektive rettighetene varierer basert på faktisk bruk, men knytter seg til forhåndsfastsatt vederlag for fri bruk (evt. men noen begrensninger). Størrelsesorden på det forhåndsfastsatte vederlaget er gjerne basert på antatt bruk.

- *Når levering skjer er rettighetshaverne verken kjent med tid eller sted for bruken, ei heller omfanget, eller hvem som er bruker. Som eksempel, vil en komponist eller en tekstforfatter som inngår avtale med TONO som igjen har inngått avtale med et serveringssted, ikke ha noen kjennskap til bruken eller omfanget av denne. Det samme vil eksempelvis være tilfelle når Norwaco inngår avtaler med TV-distributører med avtalelisensvirkning med virkning for alle Opphavsrettslige og Nærstående rettigheter.*

Kommentar: Det gjelder for alle avtaler at rettighetshaveren ikke kjenner til bruken på avtaletidspunktet eller på leveringstidspunktet. Avtalen om bruken av rettighetene inngås kollektivt for en gruppe rettigheter, og ikke basert på faktisk bruk av enkeltrettigheter.

- *Avregning overfor den enkelte rettighetshaver er normalt basert på beregninger eller statistikk over antatt bruk, og det er ikke et direkteforhold mellom bruken av en enkelt rettighet og vederlaget som utbetales til den konkrete rettighetshaver. Enkelte kringkastingsavtaler avregnes imidlertid etter direkte etter bruk.*

Kommentar: Dette er utførlig beskrevet i punkt 2 nedenfor.

- *For vederlag basert på avtalelisens, vil også vederlaget som betales av brukerne omfatte vederlag til en udefinert krets av rettighetshavere som ikke er del av avtalen som er inngått med rettighetsorganisasjonen.»*

Kommentar: Dette vil gjelde for alle avtaler som baseres på avtalelisens.

2. Vederlagsberegningen:

- a. a) Kan dere gi en mer konkret redegjørelse for den beregning som finner sted når vederlaget til rettighetshaveren i siste omgang beregnes? Bruk eksempler, gjerne med tall, som viser alle de faktorer som bestemmer beløpets størrelse. Vi antar at det kan være variasjoner i beregningsmåten avhengig av organisasjon, forvaltningsområde og rettighetstype. I så fall ber vi om at hvert område belyses for seg.

Svar: Det er viktig å skille mellom hvordan vederlaget beregnes ved oppkreving fra den enkelte kunden, og hvordan vederlaget fordeles ved avregning til rettighetshavere. Et viktig poeng, som gjør at gjeldende regelverk ikke er mulig å etterleve, er at det i så å si alle tilfeller ikke er samsvar mellom disse to og at det vil være umulig å fakturere basert på rettighetshavers avgiftsstatus ved oppkreving av vederlag fra den enkelte kunden. Vi vil i det følgende gjennomgå dette i detalj med utgangspunkt i de vederlag som oppkreves fra hver organisasjon.

Norwaco

Hvordan vederlaget beregnes ved oppkreving fra kunden

i. TV- og radiodistribusjon

Avtalene dekker distribusjon av norsk og utenlandske TV-kanaler samt radiokanaler (som er inkludert i prisen, ingen egen betaling for radiokanaler). Tariffene beregnes enten som en pris per TV-kanal per abonnent, eller en samlet pris (for alle TV-kanaler) per abonnent. I avtalene for allmennkringkastingskanaler (NRK, SVT, DR etc) er det ingen ytterligere inndeling av tariffen. I avtalen for kommersielle TV-kanaler består prisen/tariffen per TV-kanal av fire underliggende priser; opphavere til musikk (TONO), lydopptak utøvende kunstnere (tvangslisens), lydopptak produsenter (tvangslisens), øvrige rettigheter.

Kundene rapporterer hvilke TV-kanaler de distribuerer, ikke noe om innholdet/programmene i TV-kanalene.

Vederlaget beregnes således basert på at kunden får en samlet rett til bruk av rettighetene, og størrelsen på vederlaget (tariffene) er baseres på omfanget av rettigheter som kan benyttes og forhold hos kunden, men knyttes ikke opp til faktisk bruk.

ii. Undervisning

Undervisningsavtale til Norwaco dekker bruk av TV- og radioprogram og musikk i undervisningssammenheng. Tariffen er en forhandlet pris per elev eller student. For grunn- og videregående skoler har Norwaco en egen avtale for kringkastingsprogram og en egen for utgitt musikk, begge tariffene er beregnet som en pris per elev.

Skoleeierne (kommuner, fylkeskommuner, private skoleeiere samt universitets og høyskoler) får en generell adgang til å bruke det aktuelle opphavsrettslige materialet i henhold til avtalen, uten plikt til å rapportere hva skolene (elever og lærere) faktisk bruker. Vederlaget oppkreves således som en fast pris per elev for fri utnyttelse av rettighetene, og er ikke basert på hvilke rettigheter som faktisk benyttes.

iii. TV- og radioarkiv

Norwaco har en avtale med NRK om offentliggjøring av TV- og radioprogram sendt første gang før 1997. Den første NRK-arkiv avtalen gjaldt alle de aktuelle programmene. Någjeldende avtale (for 2020-2021) er begrenset til offentliggjøring av inntil 8000 timer med TV-program og 4000 timer med radioprogram. Programmene kan rullere. Vederlaget oppkreves således som en fast pris for bruk opp til det gitte antallet timer, og er ikke basert på hvilke rettigheter som faktisk benyttes.

Norwaco får etterskuddsvis rapporter om hvilke program som er lagt ut i nettspilleren til NRK, men rapportene er svært mangelfulle når det gjelder hvem som har medvirket i programmene. Av 30.000 program som var lagt ut i 2019 inneholdt 5000 av programmene informasjon om medvirkende, men selv der det foreligger informasjon er informasjonen ufullstendig.

iv. Bibliotek og museer

Norwaco har på dette området avtaler med Popsenteret og Rockheim. Avtalen gir adgang til å tilgjengeliggjøre et visst antall klipp fra NRK-program i egne lokaler. Prisen er forhandlet som en årlig lumpsum innenfor en ramme av antall klipp de kan benytte.

Norwaco mottar etterskuddsvise rapporter om hvilke klipp som er brukt, men de er mangelfulle når det gjelder informasjon om rettighetshaverne.

Hvordan vederlaget fordeles ved avregning til rettighetshavere

Norwaco fordeler vederlag og privatkopieringskompensasjon til sine 35 medlemsorganisasjoner (herunder TONO og IFPI) og til utenlandske rettighetshaverorganisasjoner. Disse organisasjonene fordeler igjen pengene videre til rettighetshaverne (evt. via ander underliggende organisasjoner).

Norwacos fordeling til medlemsorganisasjonene og utenlandske rettighetsorganisasjoner skjer med bakgrunn i:

- Informasjon om hvilke program som er sendt på TV
- Koding/inndeling av program i programtyper (drama, fakta, nyheter og sport mv)
- Vektingsfaktorer – f.eks. hvor mye rettighetsinnhold det gjennomsnittlig er i hver programtype
- Statistiske utvalgsundersøkelser
- Etterskuddsvise rapporter på enkelte områder (alltid mangelfulle)
- Forhandlinger av prosentandeler per rettighetshavergruppe per programtype/verkstype
- Forhandlinger av prosentandeler per organisasjon innen hver rettighetshavergruppe per programtype/verkstype
- Beregning av andeler per organisasjon basert på noe faktainformasjon, noen forutsetninger og forhandlede nøkler (prosentandeler)

Når det gjelder fordelingen fra Norwacos medlemsorganisasjoner til rettighetshavere, skjer dette med svært ulike fordelingssystemer som Norwaco ikke har detaljert informasjon om.

- Norwaco tilbyr informasjon om hvilke TV-program som er sendt på norske TV-kanalene og hva som er lagt ut på NRKs nettspiller av relevante program, men dette er langt ifra nok informasjon til å fordele vederlaget per rettighetshaver.
- Først må man identifisere hvilke rettighetshavere som har medvirket og deretter finne ut hvor stor andel hver skal få av den samlede potten.
- Noen har faktainformasjon selv som er relevant, eller informasjon fra andre lignende områder og kan fordeler vederlag fra Norwaco på samme måten.
- Andre fordeler pengene som rene stipend som rettighetshaverne kan søke på.

TONO

Hvordan vederlaget beregnes ved oppkreving fra kunden

i. Online/Digitalt

Området online/digitalt omfatter musikkstreaming, video på forespørsel («video-on-demand» (VOD)), nedlastingstjenester og webradio. Vederlaget er normalt basert på en prosentandel av kundens omsetning, men med minimumsvederlag. På webradio kan også vederlaget beregnes på bakgrunn av antall lyttere/lyttertimer.

ii. TV/Radio/Kino

For nasjonale TV- og radiokanaler gjelder forhandlede priser og kontraktsvilkår. Avtalene innebærer rett til fri bruk mot betaling av et fast vederlag eller omsetningsbasert vederlag.

For lokalradio beregnes vederlaget per musikktime og basert på kringkasterens dekningsområde (innbyggertall/lyttertall), samt kringkasterens omsetning.

Kinoene i Norge betaler 1 % av billettinntektene til TONO.

iii. Konsert/Event

For konserter/eventer er det egne tariffer basert på prosenter av billettinntekter/antall tilhørere og minimumsbeløp.

iv. Servering/Overnatting

For serveringssteder som benytter bakgrunnsmusikk beregnes vederlaget etter antall sitteplasser og for overnattingssteder etter antall sengeplasser.

v. Butikk/Kundelokale

For butikk og kundelokaler hvor det benyttes musikk, beregnes vederlaget etter størrelsen på arealene.

vi. Øvrig Musikkbruk

Det er også egne tariffer for vederlag for bruk av musikk i revy, kirker, kommuner, telefon/ventemusikk, treningssenter, tivoli, arbeidsplasser og alpinanlegg.

vii. Vederlag gjennom Norwaco

TONO får overført vederlag for komponist og tekstforfatterrettigheter som er innkrevet av Norwaco (se over)

Hvordan vederlaget fordeles ved avregning til rettighetshavere

TONO avregner etter bruksrapporter der de får tak i det og ellers basert på analogier, hvor det settes sammen et avregningsgrunnlag som vurderes representativt for den musikkbruken som har funnet sted. På flere områder er bruksrapportene ikke fullt ut dekkende for all den musikkbruk som har funnet sted.

For konserter/live events vil fordelingen normalt baseres på innrapporterte avholdte konserter. Totalt sett har TONO spillelister for omtrent 75% av de konserter/live events som de fanger opp i lisensieringen. Dekningen er større for konserter med høy omsetning.

For radio- og tv-kanalene baseres fordelingen på rapporter fra radio- og tv-kanalene over hva som faktisk er spilt.

For strømmetjenester og video on-demand tjenester baseres fordelingen på rapporter fra tjenestetilbyderne over hva som faktisk er strømmet.

For kino baseres fordelingen på informasjon TONO mottar fra Norske Filmdistributørers Forening som viser hvilke filmer som er vist per år samt brutto billettinntekt for hver film. Spillelister på musikkinnholdet må TONO fremskaffe selv via søsterselskaper og norske produsenter men det oppnås ikke full oversikt over alle rettigheter.

Urfremføringsmidler – deler av midlene som TONO krever inn går til en urfremføringspott som tildeles etter visse kriterier til rettighetshaverne av verk som fremføres for første gang i Norge.

For inntekter fra butikk får TONO musikkrapporter, som må oppfattes som statistiske rapporter, fra noen selskap som tilbyr musikkavspillingsløsninger for deler av markedet. Et eksempel på et slikt

selskap er Liveqube. 10% av inntektene fra butikkområdet fordeles på dette statistiske grunnlaget. Resten fordeles primært ved bruk av bruksrapporter fra kringkastingsområdet og konsertområdet.

Når det gjelder inntekter fra servering/overnatting, butikk, buss/tog, arbeidsplasser, kommuner mv avregnes og fordeles disse primært ved bruk av bruksrapporter fra kringkastingsområdet og konsertområdet.

Her er et eksempel på fordeling av inntekter for 2020 fra butikker:

Bokførte inntekter 2020 MNOK 16,8

- 2 prosent Lov om norsk komponistfond
- 14,82 i administrasjon

Til fordeling MNOK 14.058

- 10% til kulturelle formål

Avregner MNOK 12,6

- 10% basert på statistikk fra selskaper som tilbyr musikkavspillingsløsninger i deler av markedet
- 1% settes av og fordeles på informasjon om konkret musikkbruk som vi mottar fra medlemmer/søsterselskaper gjeldende det konkrete inntektsområdet
- 40 % basert på rapportgrunnlaget vi har fra konsertområdet
- 49 % basert på rapportgrunnlaget vi har fra kringkastingsområdet

Ca 60 prosent av midlene som TONO krever inn, fordeles gjennom gjensidighetsavtaler til tilsvarende organisasjoner som TONO i utlandet. Dette som følge av at rettighetshaverne er medlemmer av organisasjonene TONO har gjensidighetsavtaler med.

IFPI

Hvordan vederlaget beregnes ved oppkreving fra kunden

Store deler av inntektene som fordeles via IFPI, er midler som oppkreves av Norwaco eller Gramo fra kunden. For midlene som oppkreves av Norwaco vises til det som er beskrevet ovenfor. Når det gjelder midlene som oppkreves av Gramo, er dette i all hovedsak midler som oppkreves som tvangslisens etter åvl § 21. Midler som faktureres via Norwaco og tvangslisensmidler fra Gramo, faktureres uten mva.

Gramo forvalter fra sommeren 2020 også en egen radio on demand avtale (podcast mv) med NRK. Gramo har fått mandat fra IFPIs medlemselskaper til å forvalte disse enerettene (tidligere lå avtalen hos IFPI, og ble fakturert NRK med MVA). Gramo har videre fått godkjenning fra kulturdepartementet om avtalelisens for dette området, for å dekke også rettighetshavere de ikke har mandat fra. Etter avtalen betaler NRK en årlig fast sum for fri bruk. IFPI får fordelt ca 70 % av disse inntektene. Gramo fakturerer med merverdiavgift på dette vederlaget.

IFPI har i tillegg direkteavtaler på følgende områder:

- TV innkopiering; avtale med NRK, Discovery, NENT og TV2
- Bakgrunnsmusikk; avtale med blant annet MediaCenter.
- ABM; Rockheim, Popsenteret

- Webradio innkopiering (Basert på avtale gjennom Gramo, men dette området legges sannsynligvis over til Gramo fra 1. januar 2021).

For alle avtalene gjelder at det er fremforhandlet en fast årlig pris, hvor kunden har "fri bruk" av rettighetene innen avtaleperioden. Bakgrunnsmusikk: Mediacynter sender kvartalsvis rapport (tror det er på antall kunder). Alle IFPIs avtaler faktureres med mva.

Hvordan vederlaget fordeles ved avregning til rettighetshavere

Midlene som mottas som tvangslisens fra Gramo videreføres på basis av rapporter fra kringkasterne. Den enkelte rettighetshavers andel av beregnet Gramovederlag danner basis for å beregne denne rettighetshaverens «Gramoandel», se nedenfor

For Norwacos 4 områder fordeles midlene på følgende måter:

- *Undervisningssektor og Privatkopiering fordeles på bakgrunn av streamingandel på Spotify topp 10000.*
- *Videresending og kulturarv avregnes 50% på basis av Gramoandel og 50% på basis av innkopieringsandel fra IFPIs TV-avtaler.*

For IFPI sine innkopieringsavtaler med NRK, TV2, Nent og Discovery avregner IFPI direkte på bakgrunn av den bruk som IFPI får informasjon om via monitorering av TV2, Nent, Discovery og NRK.

Radio on demand fordeles etter statistikk for radiospilling generelt. Stemmer for 2018-vederlag. 2019-vederlag blei fordelt på basis av BMAT NRK (som innkopieringsavtaler).

Rockheim og Popsenteret avregnes på bakgrunn av Gramoandel.

Webcast avregnes på bakgrunn av Gramoandel.

Bakgrunnsmusikk avregnes på bakgrunn av Gramoandel og innkopiering med 50% på hver.

- b. *b) For TONO opplyser dere om vederlaget til rettighetshaver i brevet nede på s. 3 at «avregningen skjer etterskuddsvis». Siktes med «avregning» til den endelige fastsettelse av hva rettighetshaveren får betalt for og hva som i tilfelle er avgiftspliktig? Og; betyr dette at hhv. utbetaling og avregning overfor rettighetshaver (alltid) skjer i to atskilte operasjoner? I så fall, hvordan beregnes det 'første beløp' som utbetales før 'endelig avregning'.*

Begrepet «avregning» bruker TONO om selve prosessen hvor beløpene til fordeling til rettighetshaverne blir beregnet og postert på reskonto i TONO.

Begrepet «utbetaling» bruker TONO om selve overføringen til medlemmenes eller søsterselskapenes bankkonti.

Det er altså de samme beløpene det er snakk om i disse to prosessene, men det finnes beløpsgrenser for utbetaling. For medlemmer med norsk bankkonto er beløpsgrensen kr 250. Avregningsbeløp blir akkumulert på medlemmenes reskonto i TONO til grensen er nådd og da utbetales pengene.

TONO avregner fortløpende de ulike områdene etter hvert som vederlagene for de ulike bruksperiodene er innbetalt fra kundene, musikkrapportene eller det statistiske avregningsgrunnlaget er behandlet og fradragssatsene er beregnet.

I noen tilfeller, som for NRK-avregningen, skjer det kvartalsvis avregning basert på budsjetterte inntekter, budsjetterte fradragssatser m.m. Når faktiske inntekter og fradragssatser er beregnet i forbindelse med årsregnskapet, blir mellomlegget fordelt i en sluttavregning hvor de samme fremføringene gjenbrukes.

- c. *c) Er det praktiske eller andre utfordringer knyttet til grensen mellom unntatte og avgiftspliktige tjenester? I så fall, konkretiser med eksempler.*

Ja, det er mange praktiske problemer med dagens system.

Som redegjørelsen over viser, er det i relasjon til oppkreving av merverdiavgift overfor kundene på vegne av hver enkelt rettighetshaver, i de fleste tilfellene umulig å identifisere hvilke rettigheter som oppkreves på vegne av, og hvilken avgiftsstatus den enkelte rettighetshaver har. Det som kjennetegner så å si alle kundeavtaler, er det disse gis rett til fri bruk av rettighetene som omfattes av avtalen og at fakturering til kunden ikke har noen direkte sammenheng med hvordan vederlaget fordeles videre.

Eksempel 1

- TV – distribusjonsavtaler fra Norwaco

Oppkreving av vederlag skjer som en fast sum per kanal, hvor distributøren får fri bruk av rettighetene som omfattes i perioden. Vederlaget beregnes således basert på at kunden får en samlet rett til bruk av alle rettighetene, og størrelsen på vederlaget (tariffene) er baseres på omfanget av rettigheter som kan benyttes og forhold hos kunden, men knyttes ikke opp til faktisk bruk.

Rettighetene som omfattes av avtalen er rettigheter til teksforfattere og komponister (som vil være unntatt avgiftsplikt hvis omsettes på vegne av opphaveren selv, men med avgift hvis rettigheten er overtatt av et selskap), rettigheter til utøvende kunstnere (som er avgiftspliktig hvis rettighetshaveren er næringsdrivende), rettigheter til produsenter (som er avgiftspliktig hvis rettighetshaveren er næringsdrivende), øvrige rettigheter (må vurderes særskilt). I tillegg kommer at deler av omsetningen kan være basert på tvangslisens, og således ikke omsetning etter skatteetatens siste uttalelse), og at store deler av rettighetene tilhører utenlandske rettighetshavere og vil være gjenstand for reglene om snudd avregning ved omsetning mellom næringsdrivende.

Ved at brukeren gis "fri bruk" av rettighetene som omfattes av avtalen, er det i realiteten rettighetene til hundretusener av rettighetshavere som omsettes, dvs alle rettighetshaverene som Norwaco inngår avtale på vegne av, og som i prinsippet skal identifiseres.

En kunne i prinsippet sett for seg at fordelingene som Norwaco gjør videre av midlene til rettighetshaverne skal også være utgangspunktet for fakturering overfor kunden. Men etter vår oppfatning er ikke heller en slik fakturering mulig å gjennomføre. For TV-distribusjon vil det være snakk om titusener rettighetshavere årlig som skal identifiseres og faktureres på vegne av til hver kunde. Det er også slik at det i mange tilfeller ikke er en direkte sammenheng mellom kundens bruk og vederlaget som fordeles ut. Deler av vederlaget fordeles etter statistikk, som stipendordninger, basert på forhandlinger mellom rettighetshavere, mv. Norwaco fordeler dessuten vederlaget videre til 35 medlemsorganisasjoner og ikke til rettighetshaverne direkte, og har ikke oversikt over rettighetshavernes avgiftsstatus. Store deler av rettighetsvederlaget fordeles også til utenlandske rettighetshavere, noe som skulle innebære at ved omsetning mellom næringsdrivende er det den norske kunden som skulle beregnet merverdiavgift etter reglene om snudd avregning. Det er også slik at ved formidling stilles krav etter bokføringsregelverket at formidler som fakturerer på vegne av de som omsetter rettigheten skal ved utstedelse av faktura på vegne av rettighetshaver med rettighetshavers organisasjonsnummer mv. Det vil ikke være mulig å identifisere titusener av rettighetshavere i en og samme faktura, og fakturere mva basert på hver og en sin avgiftsstatus. Det vil heller ikke være mulig å identifisere den merverdiavgiften som er oppkrevd på vegne av hver avgiftspliktig rettighetshaver og videresende denne som del av vederlaget.

Eksempel 2

TONOs oppkreving av vederlag fra butikker

TONO oppkrever opphavsrettigheter på vegne av komponister, sangtekstforfattere og musikkforlag. Vederlaget til komponister og sangtekstforfattere personlig er unntatt merverdiavgift, mens

vederlaget til musikkforlag som har egne/overførte rettigheter er avgiftspliktig hvis musikkforlaget driver i næring.

Det vil ikke være mulig å fakturere basert på hvordan midlene blir fordelt videre til rettighetshavere. Som nevnt over, fordeles midlene dels til fond i hht lov om norsk komponistfond, dels til kulturelle formål, og dels fordelt etter statistikk fra medieselskap, basert på konserter, og basert på radiospilling. Det er således ikke er en direkte sammenheng mellom kundens bruk og vederlaget som fordeles ut. Også her ville det være snakk om titusener av rettighetshavere som årlig ville måtte identifiseres og faktureres på vegne av til hver kunde. Det vil ikke være mulig å identifisere titusener av rettighetshavere i en og samme faktura, og fakturere mva basert på hver og en sin avgiftsstatus. Det vil heller ikke være mulig å identifisere den merverdiavgiften som er oppkrevd på vegne av hver avgiftspliktig rettighetshaver og videresende denne som del av vederlaget. For øvrig vises til de som er skrevet i eksempel 1 over.

Eksempel 3

IFPI – innkopieringsavtale med kringkastere

For rettigheter til TV innkopiering (synkronisert lyd og bilde) inngår IFPI avtale med NRK, Discovery, NENT og TV2 på vegne av de største internasjonale plateselskapene (produsenter). Kringkasterne kan ihht inngåtte avtaler fritt benytte produsentenes rettigheter i Norge, men med noen begrensningen i intensitet, omfang og territoriale begrensninger (kun Norge og til norske brukere i utlandet - geoblocking) Det utarbeides også en reservasjonsliste over artister/utgivelser som ikke kan brukes, eksempelvis The Beatles, Abba.

Produsentrettighetene er i utgangspunktet avgiftspliktige, og IFPIs medlemmer driver som utgangspunkt i næring (kan være noen unntak hvor det også omfattes rettigheter til utøvere som ikke driver i næring). Ved denne type direkteavtaler som inngås med kringkastere, har dermed IFPI valgt å oppkreve rettighetene med merverdiavgift.

Også for IFPI er det problemstillinger som knytter seg til overholdelse av bokføringsregelverket og fakturering med merverdiavgift. Ved fakturering til kunden er det ikke identifisert hvilke rettighetshavere IFPI oppkrever vederlaget på vegne av, selv om det i IFPI sitt tilfelle med direkteavtaler teoretisk kunne være mulig da det i utgangspunktet er 19 rettighetshavere (og deres internasjonale rettighetshavere innen samme plateselskap) som de representerer i tillegg til at de også representerer artister i flere sammenhenger, gjennom artistavtale, lisensavtale, musikkvideoavtale osv. Faktureringen har videre til nå skjedd ved at faktura utstedes til kunden med merverdiavgift, og at rettighetshaveren utsteder faktura til IFPI for den delen av vederlaget som skal videreføres til rettighetshaverne med merverdiavgift. På samme måte som for de øvrige eksempelene, er vederlaget som oppkreves fra kundene basert på en fri bruk, og ikke basert på den faktiske bruken som skjer av enkeltrettigheter, men prisen etter et anslag om faktisk bruk for en bestemt periode.

Paradokset for IFPI og rettighetshaverene som de representerer er at når IFPI mottar vederlaget for samme type rettigheter via Norwaco/Gramo sine kollektive ordninger, faktureres vederlaget uten merverdiavgift. Et eksempel kan være at IFPI inngår avtale om bruk av tv-arkivmateriale som inneholder musikk (on demand – enerett), og mens disse avtalene i IFPI faktureres med mva så vi likelydende avtale på vegne av flere rettighetshavere i Norwaco faktureres uten mva, men for eksakt de samme rettighetene.

3. **3) Avtalegrunnlaget:** For IFPI Norge er vi tidligere forelagt en generalfullmakt fra plateselskap til IFPI Norge, og en forvaltningskontrakt mellom IFPI Norge og Norwaco.

- d. a) Er det disse dokumenter som danner grunnlaget for den kollektive forvaltning på IFPIs område?
Ja. IFPI har en generalfullmakt som gir IFPI mandat til å operere på en rekke områder, men det kan i tillegg komme enkeltmandater underveis for andre oppgaver som ikke dekkes av generalfullmakten. I så fall, hvilke kategorier av vederlag omfattes av dette avtaleverket? Kun avtalelisens? Andre vederlag? Avtalene med Norwaco omfatter Norwaco sine områder med tvangslisens og avtalelisens. Avtalene som IFPI inngår direkte baseres utelukkende på utnyttelse av enerett, basert på mandater. IFPI har ikke avtalelisens på noen områder, og lisensierer kun på vegne av egen medlemsmasse.
- e. b) Kan dere også fremlegge et eller flere eksempler på avtaler med brukere knyttet til avtaler inngått på fullmakter som nevnt i pkt. a)?

For IFPI fremlegges vedlagt en oversikt over vilkår i innkopieringsavtaler

- Vedlegg 1 - IFPI Innkopieringsavtaler - hovedelementer

- f. c) Kan dere belyse a og b tilsvarende for så vidt gjelder TONO?

Se vedlagte eksempler på avtaler med TONO:

- Vedlegg 2 - TONO Forvaltningskontrakt eksempel
- Vedlegg 3 - TONO konsertavtale eksempel
- Vedlegg 4 - TONO fellesavtale butikk eksempel
- Vedlegg 5 - TONO fellesavtale hotell og overnattingssteder eksempel
- Vedlegg 6 - TONO fellesavtale serveringssteder eksempel
- Vedlegg 7 - TONO fellesavtale trenings- og yogasentre sportslokaler eksempel
- Vedlegg 8 - TONO P4 avtale - hovedelementer

Se vedlagte eksempler på avtaler med Norwaco:

- Vedlegg 9 - Norwaco - Fellesavtalen-2020 TV distribusjon nettside – eksempel
- Vedlegg 10 - Norwaco - Mønsteravtale-for-AV-lisens for universiteter og høyskoler – eksempel
- Vedlegg 11 - Norwaco - Mønsteravtale-for-AV-lisens grunnskole-barnehage – eksempel

3. d) Dere opplyser at TONO har fått bekreftet at de ikke er avgiftspliktige. Sikter dere til brev av 25. september 2019 fra Brukerdialog til TONO?

Nei, dette er basert på brev fra Oslo fylkesskattekontor datert 11. Juli 2001

- Vedlegg 12 – Brev fra Oslo fylkesskattekontor datert 11 Juli 2001

e) For øvrig er det fint hvis bransjebegreper som f.eks. «fremføringsrapport» eller «uklarerte rettigheter i sendeflaten» forklares uttrykkelig. Det samme gjelder dokumenter som vedlegges.

Det er Gramo som benytter begrepet "femføringsrapport". Begrepet er benyttet for kringkastingsrapporter som inngår i Gramo sitt fordelingsreglement. Gramo opplyser at de jobber aktivt med å utvide grunnlaget for fordeling av vederlag knyttet til annen offentlig fremføring (butikker, restauranter +++). På sikt vil da grunnlaget for fordeling være mer enn kringkastingsrapporter, eksempelvis lister fra Spotify og lignende.

Angående "uklarerte rettigheter i sendeflaten": Alle program som sendes på TV i én eller flere TV-kanaler utgjør sendeflaten. Blant disse programmene kan noen rettigheter være klarert (avtalt og

betalt for) på forhånd. Norwaco inngår avtaler for det som ikke er klarert tidligere. Dette blir omtalt som «uklarerte rettigheter i sendeflaten».

TONO benytter begrepene "musikkrapport" eller "bruksrapport", som bare er ulike begreper på det samme, det vil si en rapport fra kunden (musikkbrukeren) som inneholder opplysninger om musikken eller AV-produksjonene som er brukt og i hvilket omfang den eller de er brukt innenfor en avtalt periode.

5. Annet

Vi vil for øvrig påpeke at det er særlig to ting som er viktig for organisasjonene som representeres i denne henvendelsen:

- At SKD gir avklaringer/anvisning på løsninger som gjør det mulig at organisasjonene kan på en praktisk måte overholde merverdiavgiftsreglene og bokføringsreglene
- At rettighetshaverne ivaretas i den forstand at avgiftspliktige rettighetshavere ikke opplever avgiftstap som følge av at deres rettigheter forvaltes gjennom kollektive avtaler/organisasjoner, og at rettighetshavere som ikke er avgiftspliktige ikke får en utilsiktet avgiftsbelastning som følge av den kollektive oppkrevingen.

Vi vil i den forbindelse igjen vise til modellen som vi opprinnelig foreslo (se punkt 4.2 i vårt brev av 18. mai) som et mulig alternativ hvor organisasjonene gis anledning til å oppkreve merverdiavgift i eget navn overfor brukerne. Som gjennomgangen over viser er omsetningen til brukerne i stor grad basert på fri bruk av en gruppe rettigheter, og ikke omsetning basert på faktisk bruk av den enkelte rettighetshavers rettighet, og det passer i så måte godt overens med modellen som er foreslått.

Som nevnt, ønsker vi gjerne å diskutere dette og andre forhold i et møte før SKD gir en endelig tilbakemelding på henvendelsen.